

Põhiseaduslike institutsioonide eelarveprotsessi juhend

Protsessi aluseks olevad õigusaktid ja juhendid:

Riigieelarve seadus (edaspidi *RES*)

Riigi eelarvestrateegia, riigieelarve eelnõu ja tõhustamiskava koostamise ning riigieelarve vahendite ülekandmise tingimused ja kord ning riigieelarve seadusest tulenevate aruannete esitamise kord (edaspidi *RES/RE määrus*)

Tegevuspõhise eelarvestamise käsiraamat | Rahandusministeerium (edaspidi *käsiraamat*)

1. Eelmise kalendriaasta detsembris esitab Rahandusministeerium põhiseaduslikele institutsioonidele (edaspidi *PSI*) maksimaalsed vahendid kehtiva riigi eelarvestrateegia alusel (*RES* § 25¹ lõige 3 punkt 7, *RES/RE määrus* § 3 lg 2 ja 3 ning käsiraamat ptk 6.2.2).

2. Aprillis esitab PSI Riigikogu rahanduskomisjonile ülevaate eelmise eelarveaasta eelarve täitmisest (täitmine, jäägid, tulemuste hindamine ja selgitused).

3. Hiljemalt 15. maiks esitab Rahandusministeerium Riigikogu rahanduskomisjonile ministeeriumite, asutuste ja PSI-de palgaandmete ülevaate ning info teenistusgruppide jaotuse seisuga kohta.

4. PSI esitab oma eelarve ja eelarvestrateegia projekti Rahandusministeeriumile ja Riigikogu rahanduskomisjonile 1. juuniks (vt *RES/RE määrus* § 5 ja 6 ning käsiraamatu ptk 6). Rahastamiskava esitatakse kooskõlas maksimaalsete vahenditega ja seda ületatava osa kohta esitatakse lisataotlus (vt vorm 1, käsiraamatu ptk 6.2.4.4.,).

5. Lisataotlusele tuleb esitada üksikasjalik seletuskiri summade kujunemisest ning põhjendada eelarve lisavajadust võrreldes punktis 1 kirjeldatud maksimaalsete vahenditega. Põhjendamisel selgitatakse iga majanduslikku sisu taotlust eraldiseisvalt. Kui kasutusel on ka eraldi objektikood, siis on vaja ka neid eraldiseisvalt põhjendada.

PSI esitab seletuskirjas rahanduskomisjonile esitatava palgaülevaate teenistusgruppide lõikes (teenistujate arv, keskmine põhipalk, võrdlus riigi ametiasutustel ja hallatavatel riigiasutustel põhineva kvartaalse põhipalga statistikaga nii keskmise kui 75% kvartiili lõikes ning asutuse mahajäämus/kõrgem palk nimetatud palga statistikute, vt vorm 2). Kui palgaülevaade esitatakse kokkulepitud kujul teenistusgruppide lõikes, siis võib rahanduskomisjon ette näha teenistujate tööjõukuludest kuni 2%-lise täiendava eraldise (KRAPSi alusel palka saanud isikud jäetakse eraldise arvestusest välja)

Kinnisasjadega seotud investeeringute taotlused läbivad kinnisvarainvesteeringute juhtimiskava protsessi (vt. käsiraamatu ptk 5.4.2) ning nende ettepanek koostatakse Vabariigi Valitsuses.

6. Hiljemalt 5. juuniks kontrollib Rahandusministeerium esitatud andmete vastavust õigusaktidele ja juhenditele, koostab Riigikogu rahanduskomisjonile koondi (olemasolev eelarve + lisataotlused) ning edastab PSI-de esitatud andmed muutmata kujul rahanduskomisjonile.

Juunis tutvub rahanduskomisjon eelnimetatud materjalidega ja valmistub sügiseseks menetluseks. Vajadusel täpsustatakse detaile koostöös Rahandusministeeriumi ja PSI-ga.

7. PSI uuendab oma finantsplaani kooskõlas Rahandusministeeriumist saadud suunistega suvisest majandusprognoosist ja edastab selle uuesti Rahandusministeeriumile. Rahandusministeerium edastab Riigikogu rahanduskomisjonile PSI-de suvise majandusprognoosiga korrigeeritud finantsplaanid.

8. Orienteeruvalt augusti lõpus kuulab Riigikogu rahanduskomisjon ära Rahandusministeeriumi suvise majandusprognoosi, ülevaated personali- ja palgastatistikast ning kinnisvarast.

9. Rahandusministeerium esindab Vabariigi Valitsuse seisukohta rahanduskomisjonis.

Kui Vabariigi Valitsusel on eriarvamus PSI taotletud vahendite osas, siis edastab Vabariigi Valitsus enne arutelu oma eriarvamuse koos põhjendusega Riigikogu rahanduskomisjonile, jättes rahanduskomisjonile sellega tutvumiseks piisava aja.

10. Septembri alguses vaatab Riigikogu rahanduskomisjon taotlused ja eriarvamusel läbi, kaasates vajadusel menetluse juurde ka Riigikogu põhiseaduskomisjoni. Rahanduskomisjon võimaldab põhiseaduslikul institutsioonil oma taotlust selgitada enne selle kohta otsuse tegemist kaasates Rahandusministeeriumi.

11. Rahanduskomisjoni istung, kus kiidetakse heaks PSI-de vahendite mahud (koostatakse kaaskiri, tabel), toimub 9. septembril.

12. Eelarve mahu läbivaatamisel ja kinnitamisel toetub rahanduskomisjon suvisele majandusprognoosile ning avaliku sektori palgauuringule, et eelarvemaht jääks riigi võimaluste piiresse ning sarnaste teenistusgruppide palgatasemed püsiksid omavahel korrelatsioonis.

13. Riigikogu rahanduskomisjon edastab oma otsuse Rahandusministeeriumile hiljemalt 10. septembril. Vabariigi Valitsus arvestab riigi eelarvestrateegia ja iga-aastase riigieelarve eelnõu koostamisel rahanduskomisjonis tehtud otsustega PSI eelarvete kohta.

14. Kui riigieelarve eelnõu on läbinud Riigikogu menetluse, siis esitab Rahandusministeerium vastavalt punktis 1 toodule uue protsessi maksimaalsed vahendid PSI-dele ning algab järgmine eelarvetsükl.

Vormid

Vorm 1. Põhiseaduslike institutsioonide lisataotluse vorm. Käsiraamatu ptk 6.2.4.4.

PSI	Liik	Konto	Objekti kood (kui on)	Ajaliselt piiritletud või püsikulu	2026 olemasolev baasrahastus	2026 lisa-vajadus	2027 olemasolev baasrahastus	2027 lisa-vajadus	2028 olemasolev baasrahastus	2028 lisa-vajadus	2029 olemasolev baasrahastus	2029 lisa-vajadus	Kulude arvestuse alused	Selgitused

Vorm 2 . Palgaandmete ülevaade.

Teenistusgrupp	Teenistujate arv	PSI keskmine põhipalk 2026	AT 2026 I kv keskmine	AT 2026 I kv 75% kvartiil	PSI mahajäämus/kõrgem palk AT 2026 I kv keskmisest (%)	PSI mahajäämus/kõrgem palk AT 2026 I kv 75% kvartiilist (%)

AT - riigi ametiasutustel ja hallatavatel riigiasutustel põhineva kvartaalse põhipalga statistika